

Yaratıcı Okuma Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yaratıcı Okuma Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32857>

Özet

Yaratıcı Okuma Algısı Ölçeği, bireylerin **yaratıcı okuma** süreçlerine dair sahip oldukları algı düzeylerini ve kendilerini bu süreçlerde ne kadar yetkin gördüklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, Halil İbrahim Yurdakal ve Figen Susar-Karımzı tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen bir **ölçek geliştirme** çalışması'nın ürünüdür. Çalışma, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını sağlamaya yönelik olarak tasarlanmıştır.

Ölçek, öğrencilerin metinleri sadece anlamakla kalmayıp, aynı zamanda metinden yeni fikirler üretme, farklı yorumlar getirme ve eleştirel düşünme becerilerini nasıl algıladıklarını değerlendirilmeye odaklanmaktadır. Üç faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenen bu araç, eğitim araştırmalarında önemli bir katkıyı doldurmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yaratıcı Okuma, Okuma Algısı, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Eğitim Araştırmaları, Güvenilirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Halil İbrahim Yurdakal, Figen Susar-Karımzı

Amaç

Yaratıcı Okuma Algısı Ölçeği'nin temel amacı, öğrencilerin yaratıcı okuma becerilerine yönelik kişisel algılarının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçülecek standart bir araç sunmaktır. Bu algıların belirlenmesi, eğitimcilerin okuma öğretimi stratejilerini bu algılara güçlendirecek şekilde düzenlemesine olanak tanır.

Ölçek, özellikle okuma becerilerinin yaratıcı boyutu üzerine yapılan akademik çalışmalara veri sağlamak üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, 2017 yılında düzenlenen IV. International Eurasian Educational Research Congress'te sunulan bildiri kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçülen psikolojik yapı, **Yaratıcı Okuma Algısı**'dir. Bu yapı, okuyucunun metinle etkileşime girerken sadece yüzeysel anlam değil, aynı zamanda metnin ima ettiği, çağrışımlar veya ilham verdiği yeni ve özgün fikirleri keşfetme kapasitesine dair öznel inanç ifade eder.

Yaratıcı okuma algısı, genellikle okuyucunun metni dönüştürme, eleştirel bir bakış açısıyla sorgulama ve metne dayalı olarak yeni yaratıcı ürünler (metinler, fikirler, yorumlar) ortaya koyma

yeteneği ile ilişkilidir. Ölçek, bu çok boyutlu yapıyı ölçmeyi hedeflemektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, açılmaya ve/veya doğrulanmaya faktör analizleri ile incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin birden fazla boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Madde yük değerleri, maddelerin ait oldukları faktörleri güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Faktör yük değerleri boyutlara göre şu şekilde dağılmaktadır:

Birinci boyutta yer alan maddelerin madde yük değerleri **0.420 ile 0.758** arasında değişmektedir. İkinci boyutta yer alan maddelerin madde yük değerleri **0.376 ile 0.663** arasında değişmektedir. Üçüncü boyutta yer alan maddelerin madde yük değerleri **0.451 ile 0.571** arasında değişmektedir.

Bu değerler, ölçeğin yapısal **geçerlik** kriterlerini karşıladığını ve maddelerin ilgili boyutlar altında yeterli düzeyde toplandığını işaret etmektedir.

Güvenirlilik

Yaratıcı Okuma Algısı Ölçeği'nin iç tutarlılık **güvenirliliği**, **Cronbach Alpha** katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Ölçeğin geneline ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı **0.87** olarak bulunmuştur.

Bu katsayı, psikometrik standartlara göre ölçeğin iç tutarlılık düzeyinin "iyi" veya "yüksek" düzeyde olduğunu göstermektedir (Seçer, 2013, s. 179). Yüksek iç tutarlılık, ölçekteki tüm maddelerin aynı yapıyı, yani yaratıcı okuma algısının tutarlı bir şekilde ölçtüğü anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, madde yük değerlerinin dağılımından anlaşıldığı üzere, üç temel boyutta toplanmıştır. Bu çok boyutlu yapı, yaratıcı okuma algısının tek bir bileşen yerine, farklı bilişsel ve duyuşsal süreçlerin birleşimi olduğunu desteklemektedir.

Her bir boyut, yaratıcı okuma algısının farklı bir yönünü (örneğin; metni yorumlama, yeni fikir üretme veya eleştirel sorgulama) temsil etmektedir. Madde yüklerinin kabul edilebilir seviyelerde olması (0.30 üzeri), ölçeğin faktör yapısının sağlam ve teorik olarak beklentilerle uyumlu olduğunu göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Developmental)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Kaynakta belirtilmemiştir, ancak algı ölçekleri için tipik bir uygulamadır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Nüfus Grubu: Öğrenciler (Genellikle ortaokul, lise veya üniversite öğrencileri)

Yaş Grubu: Genç Yetkinler ve Ergenler

Nüfus Detayları: Orijinal çalışmanın örneklem büyüklüğü ve özellikleri kaynakta detaylıca belirtilmemiştir; ancak eğitim araştırmaları bağlamında geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Nicel araştırma yöntemleri kullanılarak psikometrik özelliklerin (geçerlik ve güvenirlik) belirlenmesine dayanan **ölçek geliştirme** çalışmasıdır.

Anahtar Kelimeler

Okuma Becerileri, Algı Ölçeği, Çıkarıcı Tutarlılık, Madde Yükleri, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Kongresi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Mevcut değil (Bilgi kaynakta belirtilmemiştir)

Kurum E-posta Adresleri: iyurdakal@pau.edu.tr

İletişim Adresi: Pamukkale Üniversitesi (Kaynakta belirtilen kurum)

Ücretler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017

Ücret ve Ücret: Sorumlu yazar Halil İbrahim Yurdakal ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: iyurdakal@pau.edu.tr

PDF Kaynağı: Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [yaratıcı-okuma-algisi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yurdakal, H.İ. ve Susar-Karımzade, F. (2017). Yaratıcı Okuma Algısı Ölçeği güvenirlik ve geçerlik çalışması. *IV. International Eurasian Educational Research Congress* içinde (s.1621- 1622). Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Seçer, ?. (2013). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme Araçları Geliştirme*. Ankara: Anı Yayınları.
(Güvenirlik referansı olarak kullanılmıtır).

Yaratıcı Okuma Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM